

Blaenoriaethau i'r economi ymwelwyr

Pa gamau y mae Llywodraeth Cymru yn eu hystyried a pham?

Mae twristiaeth yn rhan bwysig o economi Cymru. Mae mwy na 11,500 o fusnesau yn helpu i ddenu bron i 11 miliwn o ymwelwyr dros nos i Gymru bob blwyddyn. Ymysg y busnesau a'r sefydliadau hyn mae darparwyr llety, atyniadau, trefnwyr digwyddiadau, treftadaeth, cyrff chwaraeon a diwylliant, Awdurdodau Lleol a chyirff cyhoeddus eraill. Gwariodd ymwelwyr tua £6.3 biliwn yn yr economi leol yn 2018. Fel rhan o Lywodraeth Cymru, mae Croeso Cymru yn arwain gwaith marchnata, hyrwyddo a buddsoddi mewn twristiaeth, ac yn gweithio er mwyn cefnogi'r sector twristiaeth yng Nghymru. Caiff gwaith Croeso Cymru ei lywio gan y cynllun presennol ar gyfer twristiaeth – Partneriaeth ar gyfer twf: ar gyfer twristiaeth 2013 i 2020 – a ddaw i ben yn 2020. Cyn dechrau gweithio ar gynllun newydd, cynhaliodd Croeso Cymru broses arolygu ac ymgysylltu eang. Dechreuodd hyn gydag adolygiad o'r cynllun blaenorol ar gyfer twristiaeth. Pennodd 'Partneriaeth ar gyfer Twf' bum blaenoriaeth – hyrwyddo, datblygu cynnyrch, pobl, perfformiad proffidiol a meithrin lle. Bu Croeso Cymru yn olrhain cynnydd yn erbyn y blaenoriaethau hyn, yn 2016 ac eto yn 2019. Dangosodd yr adolygiadau hyn bod y mwyafrif o'r ymrwymadau yn y cynllun blaenorol wedi cael eu cyflawni, a bod Cymru ar y trywydd cywir i gyrraedd y targed cyffredinol o 10% o dwf mewn gwariant ymwelwyr, er bod heriau o hyd i'r sector yng Nghymru yn cynnwys materion fel sgiliau. Wrth baratoi i ddatblygu blaenoriaethau newydd, adolygodd Croeso Cymru y sail dystiolaeth bresennol hefyd ar gyfer perfformiad twristiaeth a rhoddodd broses ymgysylltu eang ar waith gyda'r sector a rhanddeiliaid. Mae'r blaenoriaethau newydd wedi'u llywio gan nifer o'r materion a gododd o'r gweithgareddau hyn. Y 'cam gweithredu' yw cyhoeddi Cynllun twristiaeth newydd - Croeso i Gymru - Blaenoriaethau ar gyfer yr Economi Ymwelwyr 2020-2025 {LINK}. Bydd y Cynllun newydd hwn yn llywio gwaith Croeso Cymru ac yn hysbysu gwaith cynllunio busnes a dyrannu adnoddau. Caiff y blaenoriaethau yn y cynllun eu cyflawni mewn partneriaeth â'r sector twristiaeth ac eraill. . Yn gryno, yr uchelgais cyffredinol yw, 'Tyfu twristiaeth er budd Cymru', drwy'r nod canlynol: 'Twf economaidd sy'n cyflawni blaenoriaethau i bobl a llefydd, yn cynnwys cynaliadwyedd amgylcheddol, cyfoethogi cymdeithasol a diwylliannol a buddiannau iechyd'. Mae'r uchelgais hon wedi deillio'n uniongyrchol o'r broses ymgysylltu lle mae rhanddeiliaid wedi gofyn i ni gymryd mwy o ystyriaeth o gynaliadwyedd a'r nodau llesiant.

Credwn y gall yr hyn sy'n dda i ymwelwyr, fod yn dda i bobl yng Nghymru, felly mae gwneud gwahaniaeth i bobl Cymru yn ganolog i'r Cynllun. Byddwn yn gwneud hynny drwy'r holl gamau gweithredu yn y Cynllun, gan barhau i hyrwyddo Cymru fel lle gwych i fyw, gweithio a buddsoddi ynddo, drwy fuddsoddi mewn cynhyrchion a chyfleusterau sydd o fudd i bobl yng Nghymru yn ogystal ag ymwelwyr, a thrwy gefnogi diwydiant sy'n creu swyddi lleol ac yn cyfrannu at hyfywedd lleoedd lleol. Byddwn hefyd yn mesur hynny drwy geisio canfyddiadau trigolion, yn ogystal â busnesau ac ymwelwyr. Bydd y Cynllun yn cyflwyno profiadau i ymwelwyr sydd

wedi'u llywio gan ddau gysyniad Cymreig – Bro a Byd. Mae a wnelo 'bro' â sicrhau llesiant yn lleol ac mae a wnelo 'byd' â sicrhau ein bod hefyd, drwy hynny, yn cyrraedd safonau ansawdd rhyngwladol ac yn ymateb iddynt. Mae profiadau o ddiwylliant, tirwedd, antur a bwyd a llety unigryw yn ganolog i graidd yr arlwy twristiaeth yng Nghymru.

Y pedair prif flaenoriaeth yn y cynllun yw: • cynhyrchion a lleoedd gwych • profiadau o ansawdd i ymwelwyr • brand Cymru Wales arloesol • sector cysylltiedig a bywiog.

Bydd y Cynllun yn annog ymwelwyr â'r DU i brofi gwyliau gartref (staycations) o ansawdd uchel yma, a sicrhau bod ymwelwyr rhyngwladol yn canfod ac yn dewis Cymru. Mae'r Cynllun yn gosod twristiaeth fel sylfaen i economi Cymru ac fel hyrwyddwr ar gyfer cyfleu neges gadarnhaol o Gymru. Mae'r ffocws ar alluogi'r diwydiant i wella ansawdd y croeso a geir yng Nghymru, gan gefnogi cadwyni cyflenwi lleol, sicrhau bod ein harlwy yn addas i gynulleidfaoedd rhyngwladol a pharhau i farchnata Cymru gyda brand hyderus a nodedig yn y DU a thramor. Caiff nodau llesiant eu cyflawni drwy bob un o'r blaenoriaethau hyn – er enghraifft, disgwylir i fuddsoddiadau newydd sicrhau buddiannau cymdeithasol neu amgylcheddol yn ogystal â rhai economaidd; bydd ein system raddio yn parhau i helpu busnesau i leihau eu hól-troed carbon; bydd ein brand newydd yn parhau i hyrwyddo safbwynt cynhwysol o Gymru a chyfleoedd ehangach ar gyfer gweithgareddau hamdden ac antur yn yr awyr agored, a bydd ein ffocws cryfach ar bolisi yn cynnwys gweithio gyda'r sector er mwyn creu cysylltiadau â meysydd eraill, ac yn eu plith, gofal cymdeithasol a hyrwyddo trafndiaeth gynaliadwy.

Nodwch mai esblygiad nid chwyldro yw'r blaenoriaethau yn y Cynllun – nid yw'r rhan fwyaf yn feysydd gwaith newydd, ond maent yn cynrychioli ffocws cliriach.

Mae'r Cynllun wedi'i lywio gan y pum ffordd o weithio: Yn y pen draw, mae a wnelo'r Cynllun â dyfodol Cymru yn yr hirdymor fel lle i fyw, gweithio a buddsoddi ynddo, gan ei fod • wedi'i lywio gan yr ymatebion i'r deg cwestiwn a ofynnwyd yn benodol am ymwelwyr y dyfodol • yn ceisio mynd i'r afael â materion hirdymor pwysig fel gormod o dwristiaeth, ac effaith twristiaeth ar yr amgylchedd • yn mynd i'r afael â'r heriau hirdymor ar gyfer y sector twristiaeth yn cynnwys tymoroldeb, gwariant a dosbarthiad • wedi'i hysbysu gan ddadansoddiad o ofynion y farchnad sy'n llywio twristiaeth yn cynnwys ei ragolygon twf ar gyfer y dyfodol a'i botensial • yn ddogfen fyw, sy'n esblygu, a chaiff data a ddaw i'r amlwg, fel yr arolwg ymwelwyr sydd ar droed, eu defnyddio i hysbysu cyflawniad uniongyrchol yn ogystal â'n blaenoriaethau hirdymor..

Mae'r cynllun yn canolbwyntio ar atal, gan gynnwys: • Tlodi – mae twristiaeth yn cynrychioli dros 10% o swyddi mewn rhai ardaloedd yng Nghymru; mae'n dod â'r stryd fawr yn fyw, ac yn annog gwariant mewn ardaloedd anghysbell neu wledig yn aml. Mae swyddi twristiaeth wedi'u dosbarthu ledled Cymru. Felly, bydd twf mewn twristiaeth yn cyfrannu at dwf economïau lleol ledled Cymru. • Iechyd Gwael – mae

Croeso Cymru yn cyfrannu at ganlyniadau iechyd drwy gefnogi, hyrwyddo a gwella mynediad i gyfleoedd hamdden yn yr awyr agored. Mae'r Cynllun yn nodi y byddwn yn parhau i hyrwyddo antur fel llwyfan allweddol i'r brand, ac mae'n cynnwys ffocws ar lwybrau cerdded fel Llwybr Arfordir Cymru a Llwybr Clawdd Offa, yn ogystal â gweithgareddau eraill yn yr awyr agored. Bydd ein cronfa newydd Y Pethau Pwysig yn cefnogi mentrau sy'n gwella mynediad i weithgareddau hamdden yn yr awyr agored, yn cynnwys 'Changing Places' (toiledau cwbl hygyrch), yn ogystal â meysydd parcio a chyfleusterau eraill. • Yr Amgylchedd – er bod teithio rhyngwladol yn effeithio ar allyriadau carbon, yng Nghymru, mae teithio ar ffyrdd yn cyfrannu cyfran uwch o lawer o allyriadau trafndiaeth. Byddwn yn gweithio gyda chydweithwyr ym maes Trafnidiaeth er mwyn hyrwyddo teithio mwy cynaliadwy ac yn parhau i weithio gyda BBaChau yn y sector er mwyn hyrwyddo ein pecyn cymorth amgylcheddol sy'n eu hannog i ddefnyddio llai o ddŵr, i leihau gwastraff a bod yn fwy cynaliadwy yn amgylcheddol. • Cydlyniant cymunedol – un o elfennau newydd y Cynllun yw'r ffocws ar feithrin lle ac ymgysylltu cymunedol; drwy ein harolygon, byddwn yn olrhain safbwyntiau cymunedol o dwristiaeth a byddwn yn cynnwys trigolion drwy weithio'n agosach gyda chyrrff twristiaeth.

Mae'r blaenoriaethau yn y cynllun wedi'u hintegreiddio'n agos â blaenoriaethau eraill Llywodraeth Cymru, ac wedi'u hysbysu ganddynt, yn cynnwys: • yr ymgynghoriad parhaus ar y Strategaeth Ryngwladol ar gyfer Cymru. • Ffyniant i Bawb: Llywodraeth Cymru a'r Cynllun Gweithredu ar yr Economi ategol – mae twristiaeth yn sector Sylfaen, ac mae'r Cynllun yn ymgorffori'r contract economaidd newydd yn ein gwaith. • Ffyniant i Bawb: Cymru carbon isel. • Cymraeg 2050 – y strategaeth ar gyfer y Gymraeg. • Gweithredu ar Anabledd. • Cymru Iachach.

Mae'r cynllun hwn wedi'i adeiladu ar gydweithrediad a chynhwysiant drwy raglen eang o ymgysylltu â rhanddeiliaid yn cynnwys: • y sector (busnesau, y sector cyhoeddus a chyrrff gwirfoddol ac eraill) drwy'r pedwar Fforwm Twristiaeth rhanbarthol (y mae pob un ohonynt yn cynnwys 20-50 o bobl, gyda sawl un yn cynrychioli grwpiau ehangach ym maes twristiaeth), gyda phob un ohonynt yn cwrdd ddwywaith er mwyn trafod y Cynllun dilynol. • y pedair Sioe Deithiol Twristiaeth ranbarthol ledled Cymru lle mae'r blaenoriaethau wedi'u cyflwyno a'u trafod. • sgwrs â'r sector, a lansiwyd yn yr Uwchgynhadledd Twristiaeth ym mis Mawrth 2019 a ofynnodd am ymatebion i ddeg cwestiwn am ddyfodol twristiaeth. Mae'r 396 o ymatebion wedi cael eu dadansoddi'n annibynnol. [\[INSERT LINK TO WAVEHILL\]](#). • dwy seminar fewnol, un wedi'i hwyluso gan Gomisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol, yn cynnwys timau o bob rhan o Lywodraeth Cymru, yn cynnwys TG, cynllunio, trethiant, sectorau, yr amgylchedd, amgueddfeydd a threftadaeth, a sawl un arall. • adborth i'r Dirprwy Weinidog gan aelodau'r Cabinet ac Aelodau'r Cynulliad. • cyfarfodydd â chyrrff allanol yn cynnwys Anabledd Cymru ac eraill. • rhaglen weithredol o gynnwys staff mewnol mewn gweithgor rheolaidd a thrafodaethau agored mewn digwyddiadau i staff.

Bydd y cydweithredu a'r ymgysylltu hwnnw yn parhau drwy gydol y cam cyflawni. Ni all Croeso Cymru gyflawni'r cynllun hwn ar ei ben ei hun, felly, er mwyn llwyddo, bydd angen cydweithio ag eraill yn cynnwys y sector, meysydd polisi eraill fel trafndiaeth a rhanddeiliaid. Rydym hefyd yn cydnabod yr angen i addasu'r ymrwymadau yn y cynllun – yn dibynnu ar gyllid ac adnoddau. Mae'r blaenoriaethau lefel uchel yn y Cynllun hwn yn seiliedig ar ein dealltwriaeth orau o effaith strategol er bod rhai o'r camau gweithredu mwy penodol yn y cynllun ar y cam datblygu o hyd a bydd angen eu hasesu ymhellach. Rydym hefyd yn ymrwymedig i werthuso effaith ein buddsoddiadau, ynghyd â'n rhaglen barhaus o ymchwil a gwybodaeth fel y 'Baromedr Twristiaeth' rheolaidd ac arolygon eraill. Fel y nodwyd, mae hon yn ddogfen fyw y bydd angen iddi esblygu'n hyblyg yng ngoleuni gwybodaeth newidiol a'r adnoddau sydd ar gael.

A.ASESIAD O'R EFFAITH AR HAWLIAU PLANT

1. Disgrifiwch ac esboniwch effaith y cynnig ar blant a phobl ifanc.

Mae posibilrwydd y bydd effeithiau cadarnhaol anuniongyrchol ar lesiant plant a phobl ifanc o ganlyniad i fesurau i gefnogi twristiaeth fel Sector Sylfaen er mwyn cefnogi ffyniant a buddsoddi mewn cynhyrchion sydd hefyd o fudd i gymunedau. Mae yna hefyd gynigion penodol sy'n mynd i'r afael ag anghenion pobl ifanc, gan gynnwys:

- helpu cynifer o blant yng Nghymru â phosibl i gael gwyliau, drwy weithio gyda'r diwydiant i sefydlu gŵyl o brofiadau am ddim/â chymhorthdal i blant wrth feithrin enw da fel cyrchfan gynhwysol, sy'n addas ar gyfer teuluoedd, ac sy'n rhoi croeso i bawb;
- Partneriaeth Sgiliau Twristiaeth ffurfiol a fydd yn mynd i'r afael â'r prinder sgiliau yn y sector twristiaeth. Un o'r prif agweddau ar y Bartneriaeth hon fydd gweithio gyda phartneriaid i wella canfyddiadau o dwristiaeth fel gyrfa yn y dyfodol i bobl ifanc;
- archwilio cyfleoedd i weithio gyda rhanbarthau a gwledydd o faint tebyg ar waith ieuencid a chynlluniau cyfnewid ieuencid sy'n cynnig gwaith tymhorol a chyfleoedd teithio fel y gall pobl ifanc 18-25 oed ddatblygu eu sgiliau a mwynhau Cymru am y tro cyntaf.

Gan fod y camau gweithredu a nodir yn y Cynllun yn rhai lefel uchel, ac yn effeithio ar y diwydiant twristiaeth yn bennaf a dim ond yn anuniongyrchol ar unigolion, plant a phobl ifanc, defnyddiwyd dull cymesur wrth gasglu tystiolaeth ar gyfer yr Asesiad o'r Effaith ar Hawliau Plant ac, ar y pwynt hwn, nid ydym wedi ymgynghori â phlant na phobl ifanc yn uniongyrchol. Fodd bynnag, mae'r Cynllun yn cynnwys cynnig i gynnal Uwchgynhadledd Ieuencid yn 2020 er mwyn deall barn pobl ifanc am dwristiaeth yn well yn gyffredinol, a fydd yn llywio asesiadau effaith yn y dyfodol.

2. Esboniwch sut mae'r cynnig yn debygol o effeithio ar hawliau plant.

Cytundeb rhyngwladol yw Confensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau'r Plentyn sy'n amddiffyn hawliau dynol plant a phobl ifanc dan 18 oed. Bydd y Cynllun gweithredu, fel rhan o raglen ehangach i gefnogi cyflogaeth a ffyniant yn y Sectorau Sylfaen, yn effeithio ar **erthygl 27**. Mae'r erthygl hon yn ei gwneud yn ofynnol i blant a phobl ifanc gael hawl i safon o fyw sy'n ddigon da i ddiwallu eu hanghenion corfforol a meddyliol, ac y dylai'r Llywodraeth helpu teuluoedd nad ydynt yn gallu fforddio darparu hyn. Mae'r sail dystiolaeth ehangach yn awgrymu y bydd polisïau cyffredinol y llywodraeth i greu swyddi a chynyddu cyflogaeth o fudd i blant a phobl ifanc ac, yn gyffredinol, dylai'r effeithiau fod yn gadarnhaol ar y cyfan.

Bydd y Cynllun hefyd yn effeithio'n anuniongyrchol ar **erthygl 31**. Mae'r erthygl hon yn ei gwneud yn ofynnol i bob plentyn a pherson ifanc gael yr hawl i ymlacio, chwarae ac ymuno mewn amrywiaeth eang o weithgareddau. Bydd buddsoddiadau a wneir drwy'r Cynllun yn helpu i ddarparu profiadau a chyfleusterau sy'n addas ar gyfer teuluoedd a fydd yn cynyddu'r canlyniadau y gellir eu cyflawni ar gyfer plant a phobl ifanc. Bydd yr Uwchgynhadledd Ieuencid arfaethedig yn gyfle i gasglu tystiolaeth am y ffordd y gellir rhoi'r Cynllun ar waith er mwyn galluogi plant i gymryd rhan a manteisio ar eu hawliau.